

DOBRI OBETI ZA UČENJE NA PROSTEM

Z namenom, da poglobljeno raziščemo prakso učenja na prostem, delimo pozitivne izkušnje iz trajnostnega naravoslovja pri delu na terenu in dejavno sodelujemo pri oblikovanju večje e-mreže najboljših praks za pouk na prostem, se je CŠOD pridružil snovanju velikega evropskega projekta z naslovom Resnični svet učenja. Zajel bo na tisoče izobraževalcev in drugih ljudi ter ustanov. V triletni projekt, ki ga je bruseljska komisija Comeniusa ocenila zelo pozitivno, je vključenih sedem ustanov iz šestih držav EU. Projekt obravnava pomembno temo trajnosti v izobraževanju, ki je v skladu s cilji strategije Evropa 2020. Rezultati bodo zapolnili vrzeli v uporabi izobraževanja na prostem. Še zlasti, ker načrtujemo razširitev mreže na evropsko raven.

Kljub zavedanju učiteljev o nujnosti vseobsegajočega učenja z izkušnjo in doživljanjem, s poudarkom na dejavnostih v naravi, poteka v evropskem izobraževalnem prostoru tovrstno učenje nekako marginalno. Seveda obstajajo vzpodbude in usmeritve v obliki didaktičnih priporočil v številnih kurikulumih držav EU. Pa vendar se izobraževalci oklepajo pouka v učilnicah. Na tisoče otrok presedi dolga leta, ure in ure v učilnicah, da bi osvojili znanje svojih prednikov in pridobili spretnosti za življenje v trajnostni družbi.

Kaj manjka izobraževalcem, da ne bi »pozabljali« na dragocene dodane vrednosti učenja na prostem? Mogoče bi zadoščala vzpodbuda kolega ali pa je potrebna nova, sistemska rešitev na višjih, upravljaljskih ravneh šolstva. Morda potrebujemo pregledno, enostavno e-mrežo izjemnih praks stotin učiteljev profesionalcev s področja poučevanja na prostem. Ali pa je bolje razvijati pestrost v strokovnem spopolnjevanju, da bo zadoščeno vseživljenjskemu učenju izobraževalcev? Odgovori na ta vprašanja in še mnogo več bodo izsledki in rezultati tega projekta.

V nadaljevanju vam predstavljamo organizacije, ki bodo z nami združevale svoje zaposlene, znanje, organiziranost in svoje ideje v projektu, vključenem v Comeniusov program vseživljenjskega učenja.

FSC, Združeno kraljestvo (Fiels Studies Council), Shrewsbury

O tej nevladni, dobrodelni in neprofitni ogranizaciji smo v naši reviji že poročali (v: Šola v naravi, 3/2009, str. 6). So vodilna ustanova v UK, z izjemno tradicijo izobraževanja na terenu. V učenje o delovanju okolja, naravoslovju in razvijanju odgovornosti za trajnostni razvoj vključujejo učence, dijake, učitelje, starše in vodilne kadre njihove družbe. Zdaj delujejo na 18 lokacijah. www.fsc.uk

ANU, Nemčija (Arbeitsgemeinschaft Natur und Umweltbildung), Frankfurt/Main

Kratica ANU je morda komu na prvi pogled poznana; a tokrat ne pomeni boga neba po asirski in babilonski mitologiji, niti avstralske državne univerze. ANU je krovna organizacija okoljskih centrov v Nemčiji. Obenem je strokovno združenje. Povezuje okoljske centre in samostojne strokovnjake ter podpira stike z drugimi partnerji. Njeni člani so raznolike organizacije, ki jim je skupno izvenšolsko okoljsko izobraževanje. Pohvali se lahko s svojim portalom na www.umweltbildung.de, ki je resnično ogromen. Na njem najdemo veliko novih učnih materialov, povezav, naslove vseh, ki se ukvarjajo z okoljskim izobraževanjem (okoli 1000 organizacij, kot so: muzeji, okoljski centri, parki, podjetja, društva, zveze, domovi s podobno dejavnostjo, kot jo izvaja CŠOD, ...). Zastopa interese svojih članov na zvezni ravni. Z nadaljevalnim izobraževanjem, svetovanjem in konferencami širi znanje svojim članom. S svojimi projekti je postavila nove trende in spodbuja izobraževanje za trajnostni razvoj v neformalnem okoljskem izobraževanju.

Sluna'kov, Češka (Ekološki center mesta Olomouc), Olomouc

Center je ustanovilo mesto Olomouc potem, ko je zgradilo njegovo nizkoenergetsko poslovno stavbo leta 2006, čeprav segajo začetki njegovih dejavnosti v leto 2002. Je nevladna in neprofitna organizacija z 20 zaposlenimi, ki uvajajo učence in dijake skozi doživljanje čudes narave v okoljsko izobraževanje in jim pomagajo graditi svoj lastni odnos do narave. Svoja prizadevanja uresničujejo skozi več- in enodnevne programe. Pogosto organizirajo seminarje za učitelje, kjer spoznavajo načine

učenja okoljskega izobraževanja skozi prakso. Zanje pripravljajo in tiskajo priporočila ter razne učne materiale. Skrbijo za razvoj splošne javne ozaveščenosti na okoljskem področju. Močno sodelujejo z češko državno Zvezo centrov za okoljsko izobraževanje »Pavučina«, v katero je vključenih 38 čeških organizacij. Tako Sluna'kov kot ostale organizacije imajo svoje mreže srednjih šol iz več regij Češke. www.slunakov.cz

HSEE, Madžarska (Hungarian Society for Environmental Education), Budimpešta

Zveza, ustanovljena leta 2002, ima zdaj okoli 1000 članov, ki so večinoma izobraževalci. Nekateri člani so stari 20 let, drugi so akademiki. Dve tretjini članov živi na podeželju. Je krovna organizacija za področje okoljskoizobraževalnih centrov na Madžarskem. Zaposlenih je sicer malo, a vsi člani intenzivno delajo na razvijanju okoljske ozaveščenosti, znanju in odgovornosti do okolja na državnem nivoju. Njihova ciljna skupina so učenci in učitelji. Nudijo pomoč okoljskim vzgojiteljem, da razvijajo osebno učinkovitost, spretnosti in kompetence za ekološko trajnost Zemlje. Spodbujajo in organizirajo razne oblike sodelovanja. Ukvarjajo se z oblikovanjem kriterijev za kvalitetno okoljsko izobraževanje. Večina zaposlenih in partnerjev ima veliko izkušenj tako z državnimi kot z evropskimi projekti. Med njihove redne dejavnosti sodi tudi založništvo in organizacija rednih letnih srečanj, konferenc, seminarjev in obiskov muzejev ter veliko lokalnih popotovanj. www.mkne.hu

CREDA Onlus, Italija (Centro Ricerca educazione documentazione ambientale), Monza

Je priznana neprofitna organizacija za trajnostni razvoj, ki so jo leta 1987 ustanovili WWF, Italia Nostra in Zveza skavtov Lombardije. Poleg zaposlenih ima vključene številne prostovoljce. Spodbuja izobraževanje za trajnostni razvoj skozi številne projekte ter vključevanje lokalnih skupnosti za izboljšanje kakovosti okolja. Predlaga rešitve, projekte, usposabljanja in izobraževanja, ki odstopajo od systemskega pogleda na realnost. Te rešitve omogočajo vsakomur prispevati k izboljšanju trajnostne, okolju prijazne družbe. Zato izvaja raziskovalne projekte, izobraževanja in usposabljanja na tematiko okolje. Njene ciljske skupine so posamezniki, družine, agencije, javne in zasebne institucije. Skrbi za uresničevanje številnih programov in dejavnosti v parku province Monza. Spodbuja trajnostni razvoj na urbanih področjih in je še posebej odgovorna za: kazalnike kakovosti okolja (mobilnost, prevozi, zelene storitve in energija, odpadki), sodelovanje skupnosti pri pomembnih vprašanih glede oblikovanja in spreminjanja okoljske in socialne trajnosti, okojsko vzgojo in izobraževanje za trajnostni razvoj. Ima dobro razvito založništvo in komunikacijski sistem. www.creda.it

LOtC, Združeno kraljestvo (Council for Learning Outside the Classroom), Montford Bridge

LOtC je državna dobredelna organizacija, ki je bila ustanovljena leta 2006 z namenom spodbujanja učenja skozi neposredno izkušnjo zunaj šole za otroke in mlade. Uveden ima sistem nagrajevanja najboljših ustanov, ki delajo po tem pristopu. S svojim sistemom – merili je močna podpora vsem šolam, da nudijo učencem široko paleto izkušenj zunaj učilnic v obliki eno- ali večdnevnih programov. Prezela je odgovornost za razvoj tovrstnih izobraževalnih izkušenj tudi v povezavi s potrebami industrije, in sicer tako, da se odziva na njihove potrebe in potem poskrbi za izboljšanje usposabljanja in možnosti poklicnega razvoja. LOtC si prizadeva za bistveno zmanjšanje birokracije v šolah ob ohranjanju varnosti in kakovosti pri učenju. Vzpostavila je merila uspešnosti za učinkovito obvladovanje tveganj pri delu na terenu in nasilju, ki je posledica raznolikosti kultur v šolah. Šolam pomaga razvijati samozaupanje pri uporabi učenja na prostem in pomaga pri vključevanju le-tega v učne načrte. Zagotavlja enostaven dostop do informacij, znanja, strokovnosti in virov ter ponuja učne izkušnje visoke kvalitete. www.lotc.org.uk/home

mag. Ida Kavčič